

Triðja bókin um Stríðsárin:

Flogálop í Føroyum

Ongantið vóru tey týsku flogálopini á Føroyar so tøtt sum seinna partin av árinum 1941. Stórir skaðar hendu um alt landið. Men hesa tíðina mistu vit eisini nøkur skip

»Sjóborg« úr Klaksvík var eitt av teimum skipunum, sum sprongdist av minni í 1941.

Reiðarin Dorius Hvidbro í Klaksvík fekk ikki fult endurgjald frá Krigstryggingini.

Orsøkin var, at bretski ovastin á Skansanum vildi vera við, at »Sjóborg« var inni í minubeltinum í landsynning úr Borðuni, tá hon sprongdist.

Tað helt skiparin ikki, men Krigstryggingin brúkti upplýsingarnar frá Crowther kapteyni til grundarlag, tá hon tók sína avgerð um skert tryggingargjald.

Í bókini »Føroyar bumbaðar« setir Niels Juel Arge spurnartekin við hesa avgerðina hjá Krigstryggingini.

Undir kanningararbeiðnum er hann komin fram á fyrsta skjal, sum skrivað er um hendingina við »Sjóborg«, men hetta skjal var ikki tækt hjá Krigstryggingini, tá hon tók sína avgerð.

Í skjalinum eru tær upplýsingar, sum sóknarfútin í Vági fær frá teimum bjargaðu á »Sjóborg«, tá teir koma á land í Sumba.

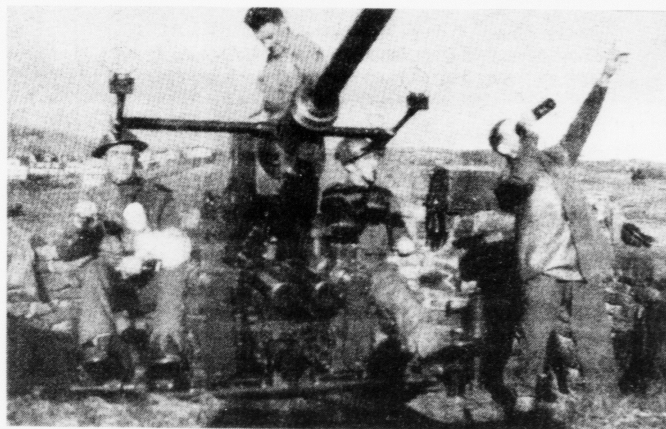
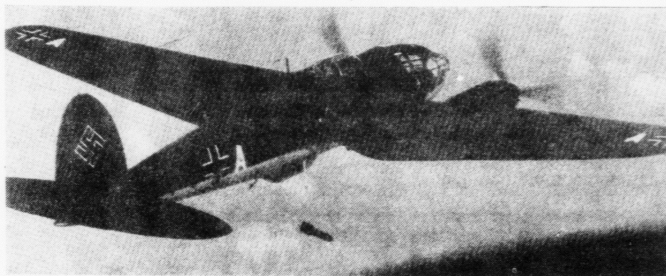
Har verður greitt sagt frá, at »Sjóborg« var leys av minubeltinum í landsynning úr Akrabergi, tá hon sprongdist og triggir mans doyðu.

Vitarnir bumbaðir

Vitarnir í Føroyum finga góðan frið ta fyrstu tíðina undir krignum, men nú verður rættuliga galið. Týskarnir hava fingið boð um at steðga allari skipaferðslu til Onglands, og í hesum viðfangi gerast vitarnir í Føroyum týðandi álopmál hjá flúgvum, sum koma úr Norra.

Fleiri verður verður søkt at vitunum í Mykineshólmi og á Borðuni. Í Mykineshólmi hendir ikki stórus skaði á vitan, men á Borðuni hevði ein týskari ein fulltreffara, tá ein bumba rakti radio- og maskinhúsið, sum fór í spenir.

Týsku flúgvurnar vóru so næskir, at fólk, sum búði á vitunum, varð flutt burtur, og bert fair mansgingu á vakt.

Brestir um alt landið

Men tað vóru ikki bert vitarnir, sum vóru álopmál. Týsku flúgvurnar lögdu eisini eftir bryggjum, skipum og oljugoymslum.

Hetta hevði við sær, at teir tveittu bumbur nógvastaðni. Í Sørvági vórðu bumbur tveittar eftir »Vesturvarða«, í Vestmanna vóru teir fleiri ferðir og søktu m.a. sluppin »Fram« og skaddu skonnartina »Hannu«.

Á Skálafjørðinum plagdu bretski veitingarskip at liggja, og har vóru flogálop í heilum eins og í Havnini, har nógv bretski skip vóru. Eina ferð fell ein bumba bert 30 metrar frá oljutangunum á Viðar-nesi, men hon brast ikki.

Í Klaksvík vóru fleiri skaðar, og »Fugloyggja« sakk niður við keina, sum fekk stóran skaða. Tann eina dagin fullu fyra bumbur millum húsinu í Vági, og stórus húsaskaði var, men ongin mansskaði.

Á Tvøroyri hendu fleiri skaðar. Eina ferð fullu bumbur millum húsinu á Hvitanesi, og eina aðra ferð rakti ein bumba ta stóru saltgoymsluna á Drelnesi, so takið fór í luftina, alt sum tað var.

Skip undir landi

Skip, sum vóru undir landi í Føroyum, sluppu heldur ikki undan. Hetta heystið høvdu eingilskmenn tikið tann norska koladamparan »Dagny I« við Svalbard og ætlaðu sær til Onglands við honum.

Men nærhendis Føroyum kom ein týskur flúgvur og tók at bumba »Dagny I«. Hann rakti so meint, at skipið fór at leka. Roynt varð at sleipa tað á Miðvág, men nakrar fjórðingar úr Skálhøvda sakk »Dagny I«.

Nógvir bretskir trolarar vóru undir Føroyum hesa tíðina, antin sum fiskitrolarar ella sum vaktarskip, og fleiri av teimum bóru ikki boð í bý. Ein bretskur dampari varð eisini skotin

niður undir Føroyum, men »Kvikk« úr Klaksvík bjargaði manningini, 23 monnum.

Jólaskipið

Hetta var árið, sonevnda jólaskipið gekk burtur í fjørðinum millum Viðoyanna og Fugloyanna.

Jólaskipið var ein franskur dampari »Sauternes« undir bretsk-

um flaggi. Hann kom við vørum og útgerð til jóla, men uppundir ódnarveður kom hann suður millum Viðoyanna og Fugloyanna at kroka.

Ivaleytt hevur Skansin skilt hann sum var hann komin á Fuglafjørð og gav honum boð um at verða liggjandi.

Hann slapp sær kortini norðurum, men dagin eftir kom »Sauternes« sundur-smíðrað rekandi suður- aftur gjøgnum fjørðin, og

tá hann var komin inn um Sundagrynnuna gjørdi trý ólgi enda á skipinum.

Ongin fekk farið til hjálpar fyri veður, og ongin kom frá vanlukkunum við livinum. Eini 30 fólk mundu vera við.

Hetta eru nakrar av teimum hendingum, sum greitt verður frá í triðju av fimm bókum hjá Niels Juel Arge, útvarpsstjóra, um Stríðsárin 1940-45.

Bókin kostar 278 krónur.

Stríðsárin nr. 3

Nýggj bók um stríðsárin 1940-45 eftir Niels Juel Arge, útvarpsstjóra, kom út mikudagin 18. november.

Bókin kallast »Føroyar bumbaðar« og viðger serliga hendingar seinna hálfarið 1941, tá oyggjarnar ofta vórðu álopnar av týskum flúgvum.

Umfamt í Føroyum hevur rithøvundurin eisini gjørt kanningararbeiði í Onglandi, Týsklandi, Danmark og Íslandi.

Í bókini eru 160 for-

kunnugar myndir, sum flestar eru tiknar undir krignum. Nógvar eru úr privatum myndasøvnnum í Føroyum og nakrar frá enskum og týskum myndasøvnnum.

Hetta er triðja bókin hjá Niels Juel Arge í røðini um stríðsárin, sum Forlagið Hvessingur hevur givið út.

Hestprent hevur havt prentumsitingina. Bókin fæst í øllum bókahandlunum kring landið og kostar 278,- kr.

